
حسن نیت در تفسیر معاهدات بین المللی

(از دیدگاه فقه شیعه و حقوق بین الملل)

تألیف

حجة الاسلام دکتر محسن مطهری نژاد

سرشناسه	: مطهری نژاد، محسن، ۱۳۶۳ - گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور	: حسن نیت در تفسیر معاهدات بین المللی: از دیدگاه فقه شیعه و حقوق بین الملل / گردآورنده محسن مطهری نژاد.
مشخصات نشر	: کرج: چکامه باران، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۴۳۹ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۲۶-۶۵-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: حسن نیت (حقوق بین الملل)
موضوع	: Good faith (International law)
موضوع	: حسن نیت (حقوق) -- ایران
موضوع	: -- Iran Good faith (Law)
رده بندی کنگر	: ۱۳۹۷ ۵۷۹K/م ح ۵
رده بندی دیویی	: ۳۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۱۰۰۶۷

حسن نیت در تفسیر معاهدات بین المللی

(از دیدگاه فقه شیعه و حقوق بین الملل)

گردآورنده	محسن مطهری نژاد
چاپ	اول - پاییز ۱۳۹۷
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۰۲۶-۶۵-۵
قیمت	۴۰۰۰۰۰ ریال
ویرایش	دکتر حمیدرضا جدیدی
طراحی جلد و صفحه آرایی	حسین فلاح
دفتر نشر: کرج، بلوار شهید مؤذن، ابتدای شهرک جهازی ها، پلاک ۳۱-۲ - ۲۶-۲۴۴۹۵۶۰۲	
دفتر چاپ: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، شماره ۲۰۱ - ۲۵-۳۷۷۲۳۰۸۰	
chakamebaran@yahoo.com chakamebaran.ir	

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

چکیده:

حُسنِ نیت در تفسیر معاهدات بین‌المللی در معنای نوین خود به معنای انجام وظائف به صورت صادقانه، منصفانه و معقول است که دو طرف معاهده یا اشخاص ثالث مرتبط با معاهده از یکدیگر انتظار دارند؛ داشتن حُسنِ نیت در تفسیر معاهدات بین‌المللی یعنی اهتمام به رعایت حقوق و منافع دیگران و دوری از هرگونه سوءنیت و فریب کاری و مراعات به همیمی همچون صداقت، عدالت و انصاف. شارع مقدس حُسنِ نیت را در حمل افعال و رفتار مسلمین بر صحت امری مسلم می‌داند و در قاعدة اصالة المصلحة بر آن تأکید می‌ورزد. با بررسی مساج نهی و حقوق بین‌الملل این نکته معلوم می‌گردد که رعایت اصول و ارزش‌های انسانی، اخلاقی و پای بندی به اموری همچون وفای به عهد، رعایت صداقت، درستی، انصاف، پایداری، عقیق و دوری از هرگونه فریب و تدلیس، در قلمرو معاهدات از مسلمت و ضرورت در اسلام و نظام‌های مختلف حقوقی بوده و آیات قرآن کریم و روایات و دکترین حقوقدانان به صورت ایجابی یا سلبی بر این مطلب، تأکید کرده‌اند. ممکن است در مرحله تفسیر معاهدات بین‌المللی نکات مبهمی به وجود آید که نیاز به تبیین و تفسیر داشته باشد. منظور از تفسیر، فعل و انفعال و کاوش ذهنی حقوقدانان برای رفع نکات مبهم، مجمل و غیر صریح است و کلمات است به طوری که مفهوم و معنای واقعی آن‌ها منطبق با قصد و نیت تدوین کنندگان استخراج و بیان شود. آنچه مهم و ضروری می‌نماید اینکه باید در تفسیر معاهدات بین‌المللی، پایه حُسنِ نیت عمل کرد. حُسنِ نیت به عنوان یکی از اصلی‌ترین اصول حاکم در حقوق و روابط بین‌الملل بوده و در نظام‌های مختلف حقوقی به عنوان رکن اصلی حقوق آن نظام، مورد توجه جوامع بین‌المللی قرار گرفته است؛ تا جایی که در بعضی نظام‌های حقوقی اجرای معاهدات را مشروط به اصل حُسنِ نیت دانسته‌اند و حُسنِ نیت را جزء لاینفک آن معاهدات بین‌المللی دانسته‌اند. در تفسیر معاهدات بین‌المللی نتیجه‌ای که از تفسیر این معاهدات حاصل می‌گردد باید به طور کامل با اصل حُسنِ نیت موافق باشد، چراکه تفسیر کردن معاهده بدون حُسنِ نیت باعث بی اعتباری آن تفسیر شده و چه بسا در بعضی مواقع باعث بطلان آن معاهده گردد، چرا که حُسنِ نیت طرفین معاهده یکی از اصول کلی

و شرایط اصلی انعقاد معاهده می‌باشد و زمانی که یکی از طرفین معاهده اقدام به تفسیر آن معاهده می‌کند و در این تفسیر مراعات انصاف و حُسن نیت نمی‌کند، در واقع شرط انعقاد را از بین برده است و این کار باعث بی‌اعتباری و فسخ معاهده می‌گردد.

کلمات کلیدی: حُسن نیت، تفسیر، معاهدات، بین الملل

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۱	تبیین مسأله تحقیق
۴	اهمیت و ضرورت موضوع تحقیق
۶	اهداف تحقیق
۶	سئوهای تحقیق
۷	پیشینه تحقیق
۸	روش تحقیق
۸	سازماندهی بخش
۹	بخش اول :
۹	کلیات
۱۰	فصل اول:
۱۰	مفاهیم و تقسیمات
۱۰	مبحث اول : مفهوم حسن نیت
۱۰	گفتار اول: تعریف لغوی و اصطلاحی
۱۵	گفتار دوم: حسن نیت در حقوق
۲۷	مبحث دوم: مفهوم تفسیر
۲۷	گفتار اول: تعریف لغوی و اصطلاحی
۲۸	گفتار دوم: مفهوم تفسیر و روشهای آن در معاهدات
۳۵	گفتار سوم: انواع مختلف تفسیر
۳۹	گفتار چهارم: صلاحیت تفسیر معاهدات
۵۴	مبحث سوم: مفهوم معاهدات بین المللی
۵۴	گفتار اول: تعریف لغوی و اصطلاحی
۵۴	الف) تعریف لغوی
۵۹	گفتار دوم: تفسیر معاهدات بین المللی
۶۰	فصل دوم:
۶۰	مطالعه تطبیقی اصل حسن نیت
۶۰	مبحث اول: پیشینه تعهد به حسن نیت

۶۲.....	گفتار اول: حُسنِ نیت در حقوق
۶۴.....	گفتار دوم: حُسنِ نیت در نظامهای مختلف حقوقی
۷۳.....	مبحث دوم: پیشینه معاهدات بین المللی
۷۴.....	گفتار اول: سیر تکاملی معاهدات
۸۱.....	بخش دوم:
۸۱.....	مبانی اصل حُسنِ نیت در تفسیر معاهدات بین المللی
۸۱.....	فصل اول:
۸۲.....	مبانی اصل حُسنِ نیت در تفسیر معاهدات بین المللی از منظر فقه امامیه
۸۲.....	بخش گفتار:
۸۴.....	مبحث اول: اصل حُسنِ نیت در آیات قرآن کریم
۸۶.....	گفتار اول: وفای به عهد
۹۵.....	گفتار دوم: مذهب نقض عهد و پیمان
۱۱۱.....	گفتار سوم: صداقت و درستکاری
۱۱۶.....	مبحث دوم: اصل حُسنِ نیت در روایات اسلامی
۱۱۷.....	گفتار اول: عدالت اجتماعی
۱۲۷.....	گفتار دوم: صداقت و درستکاری
۱۳۹.....	۲.۱. فقه الحدیث
۱۴۱.....	۱.۲. بررسی سند روایت
۱۴۴.....	۲.۲. فقه الحدیث
۱۴۵.....	۱.۳. بررسی سند روایت
۱۴۸.....	نظریه اول: اتحاد و قطعیت اسحاق
۱۵۲.....	نظریه سوم: اتحاد و امامی بودن اسحاق
۱۵۳.....	۲.۳. فقه الحدیث
۱۵۴.....	۱.۴. بررسی سند روایت
۱۶۱.....	۲.۴. فقه الحدیث
۱۶۶.....	مبحث سوم: اصل حُسنِ نیت در برخی عقود اسلامی
۱۶۶.....	گفتار اول: اصل حُسنِ نیت در عقد بیع
۱۶۶.....	۱. بیع مساومه

۱۶۷.....	۲. بیع مباحه
۱۶۸.....	۳. بیع مواضعه
۱۶۹.....	۴. بیع تولیه
۱۷۶.....	۱. نجش
۱۷۹.....	۲. غش
۱۸۴.....	۳. احتکار
۱۸۵.....	۴. قاذو، لاضرر
۱۹۱.....	۱. خیابین
۱۹۲.....	۲. خیابرف
۱۹۶.....	۱. رعایت مصلحت موکل توسط وکیل
۱۹۸.....	۲. لزوم رعایت حدود اعیان به وکیل
۲۰۰.....	۱.۲. آگاه کردن موکل از اسد
۲۰۱.....	۲.۲. عدم رقابت با موکل
۲۰۳.....	۱. ارایه اطلاعات به وکیل
۲۰۴.....	۲. اطلاع در خصوص عزل وکیل
۲۰۷.....	فصل دوم:
۲۰۷.....	مبانی اصل حسن نیت در تفسیر معاهدات بین المللی از منظر عرفی
۲۰۷.....	مبحث اول: مبانی و ادله حقوقی اصل حسن نیت در تفسیر معاهدات
۲۰۷.....	گفتار اول: رعایت صداقت و پرهیز از فریب کاری
۲۱۱.....	گفتار دوم: عدالت و انصاف
۲۱۳.....	گفتار سوم: عدم زیان ناروا و سوءاستفاده از حق
۲۱۷.....	مبحث دوم: مبانی اصل حسن نیت در تفسیر معاهدات بین المللی از منظر حقوق بین الملل
۲۱۷.....	گفتار اول: محدوده حسن نیت در حقوق بین الملل
۲۳۰.....	مبحث سوم: حسن نیت در دکرترین حقوقدانان و تجارت بین الملل
۲۳۱.....	گفتار اول: دکرترین حقوقدانان
۲۳۶.....	گفتار دوم: حسن نیت در تجارت بین الملل
۲۳۹.....	بخش سوم:
۲۳۹.....	آثار اصل حسن نیت در تفسیر معاهدات بین المللی

۲۴۰	فصل اول :
۲۴۰	آثار حقوقی اصل حُسنِ نیت در تفسیر معاهدات بین المللی
۲۴۳	گفتار اول: آثار حقوقی اصل حُسنِ نیت در رویه قضایی بین المللی
۲۴۹	گفتار دوم: آثار حقوقی اصل حُسنِ نیت در دکتترین حقوقدانان
۲۵۵	گفتار سوم: آثار حقوقی اصل حُسنِ نیت در دیوان داوری لاهه
۲۸۰	فصل دوم :
۲۸۰	آثار فقهی اصل حُسنِ نیت در تفسیر معاهدات بین المللی
۲۸۲	بحث اول: قواعد و اصول فقهی
۲۸۳	* بار اول: قاعده غرور
۲۸۶	گفتار دوم: قاعده حسن نیت
۲۹۰	گفتار سوم: اعتبار و زوال معاهدات
۲۹۰	۱. اهلیت طرفین معاهدات
۲۹۲	۲. رضایت طرفهای معاهده
۲۹۴	۱.۲. اشتباه
۲۹۵	۲.۲. تدلیس
۲۹۶	۳.۲. اجبار
۲۹۷	۳. مشروعیت موضوع معاهده
۳۰۳	۴. مطابقت با قواعد آمره
۳۰۳	۱.۴. تعریف قاعده آمره
۳۰۶	۲.۴. مفهوم و جایگاه قواعد آمره
۳۰۹	گفتار چهارم: بطلان معاهدات
۳۱۷	مبحث دوم: طرفها و مصادیق معاهدات بین المللی
۳۲۳	۱. اصل برقراری ارتباط با ملل دیگر بر اساس صلح
۳۲۵	۲. اصل رعایت ادب گفتاری در رابطه با ملل دیگر
۳۲۶	۳. اصل وفای به معاهدات در روابط بین الملل
۳۲۷	۴. اصل برتری و عزت اسلام در روابط با ملل دیگر
۳۴۱	۲.۱. جنیه سلبی
۳۴۴	۲. دیدگاه روایات اسلامی

۳۴۵.....	۱.۲. خرید و فروش.....
۳۴۶.....	۳.۲. شرکت.....
۳۴۶.....	۴.۲. اجاره.....
۳۴۷.....	۵.۲. قرض.....
۳۵۳.....	گفتار دوم: مصادیق معاهدات بین المللی.....
۳۶۵.....	۲. ادله ارزش و احترام کافر غیر حربی.....
۳۶۶.....	۲.۲. بیات.....
۳۶۷.....	۳.۱. ع. ضمانت ادله.....
۳۶۷.....	۱.۳.۲. ع. حلتی صرف.....
۳۶۸.....	۲.۳.۲. قاعده تامل.....
۳۷۲.....	نتیجه گیری:.....
۳۷۸.....	۲. بخش دوم.....
۳۸۶.....	۳. بخش سوم.....
۳۹۶.....	فهرست منابع و مآخذ.....